

ಕೆಳಕೇರಿಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಾ ಕುಡಿದು, ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬೈಗುಳ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಲಿ ಮುದುಕಿ ಸವಾರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆ ಕಡೆ ಹೊರಟಿತು. ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಾರೂ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಯೌವನದ ಹೂಡುಗಿಯಂತೆ ಸಟ ಪಿಟಿ ನಡೆದು ಹೊಗುವ ಮುದುಕಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡರೆ ಮುಗಿಯಿತು; ಸೊಂಟ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಕಣ್ಣು ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿ, ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕೀರುದ್ದನಿಯಲ್ಲಿ ನರಕಲು ಶುರುಮಾಡಿ ಹೆಜ್ಜೆಮೇಲೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ.

'ಸಾಕ್ ಸಾಕ್ ಮುದ್ದಿ ನಿನ್ನ ನಾಟಕ... ನಾವ್ ಕಾಣ್ತೆಗಿದ್ದಿದಾ... ಜೀವನಿಡಿ ಹಿಂಗೆ ಕಳ್ಳುಟ್ಟೆ... ನೀ ಸಾಯಿ ವಯಸ್ಸಾದ್ರೂ ಬುದ್ದಿ ಬರ್ಲೆ.' ಎಂದು ಮೈಲಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತ ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ತಾತ್ತಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದ್ದಾವುದನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಅವಳಿಗೆ ಚಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ.

ಆಸುಪಾಸು 80 ಆಗಿರಬಹುದು. ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ನೆರಿಗೆಯೊತ್ತಿದ ಚರ್ಮ, ತಂಬಾಕು ಜಗಿದು ಕಪ್ಪು ಕಿಚ್ಚಾದ ಹಲ್ಲು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ಹಾಕಿ ಕ್ಯಾಸಾಳದ ನಾಲಿಗೆಯಂತಾದ ಕೆಂಪಾದ ನಾಲಿಗೆ, ಕಿರಿದಾದ ಸಣ್ಣ ಕಣ್ಣು, ಪುಂಡಿ ನಾರಿನಂತಹ ಮೋಟು ಕೂದಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬಳಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪುಟ್ಟ ತುರುಬು, ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಜಡ್ಡು ತಾಗದೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯದ ಗಟ್ಟಿ ದೇಹ. 'ಸರ್ವರೋಗಕ್ಕೆ ಸಾರಾಯಿ ಮದ್ದಾದರೆ, ತನಗೆ ಚಾ ಸಾರಾಯಿ ಎರಡೂ ಮದ್ದು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ, ದಿನವಿಡೀ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಚಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಚಾ ಕುಡಿಯಲೆಂದೇ ಅವಳು ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಇಟಗಿಯ ಗುಂಡಣ್ಣನ ಹೊಟೇಲಿಗೂ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಚಾ ಕುಡಿದು, ಬಾಯಿ ರುಚಿಯ ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್ ತಿಂದು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಬರುವಾಗ 'ಒಂದ್ ಪಿಲೆಟ್ ಬೋಬಿ' ಎಂಬುದು ಅವಳ ಕಾಯಂ ಆರ್ಡರ್. ತಾನು ತಿಂದಿದ್ದು, ಕೊಂಡಿದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದಂತೆ ಗುಂಡಣ್ಣನಿಗೆ ತಾಕಿತು ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಅರ್ಧ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ನಾರಾಯಣಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಷ್ಟು ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಯಾರು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಮಾತನಾಡದೆ, ಯಾರ ಮನೆಗೂ ಚಾ ಕುಡಿಯಲು ಹೋಗದೆ, ಸೆರಿಗಿನಲ್ಲಿ ಬೋಬಿ ಬಜ್ಜಿಯನ್ನು ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಸೇರಿ ಕದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ.

ಮೈಲಿ ಇವತ್ತು ಕೆಳಕೇರಿಯ ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮನೆಯಿಂದ ಅವಸರವಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇ ಬೋಬಿಯ ನೆನಪಿನಿಂದ. ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಕಾಗೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಕಾ .. ಕಾ.. ಗುಡುತ್ತಿದೆ. ಮೈಲಿ ಮುದುಕಿ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಮುಂದಿನ ಕದ ತೆಗೆದು, ಮತ್ತೆ ಮುಚ್ಚಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒಳ ಹೋಗಿ; ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಇಟಗಿಗೆ ಖುದ್ದು ತಾನೇ ಹೋಗಿ ತಂದ ಗೋಬಿ ಮಂಚೂರಿ, ಒಂದೆರಡು ಬಜ್ಜಿಯನ್ನು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿ ತಿಂದು, ಧರ್ಮ ಎಂದು ಬರುವ ತೆಗನ್ನು ತಡೆದು, ಚಾದ ನೆನಪಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಮೇಲೆದ್ದಳು. ಬೋಬಿ ಜೊತೆಗೆ ಚಾ ಇದ್ದಿದ್ದೇ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ... 'ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋದ್ರೆ ಚಾ ಸಿಗ್ತೆ?' ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಒರೆಸುತ್ತಾ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಮನೆಯ ಮುಂದಲ ಬಾಗಿಲಿಡೆ ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ಕಳ್ಳಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ತಾನು ಗೋಬಿ ತಿನ್ನುವುದು ಊರವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದ್ದ ಕದವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸದ್ದುಮಾಡದೆ ತೆಗೆದು, ಆಚೀಚೆ ಹಣಕೆ ನೋಡಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗಷ್ಟೇ ಎದ್ದವಳಂತೆ ಗಂಟಲು

ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಕಳಕೆ ತೆಗೆದು ರಸ್ತೆ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

ನಿನ್ನೆ ಬೈಗೆಲ್ಲಾ ಮಳೆ ಸುರಿದರೂ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ರಣರಣ ಸುಡು ಬಿಸಿಲು. 'ಶನಿ ಕಾಕಿ... ಏನ್ ಅಪಶಕನಾ ಕಾದತೊ..' ಎಂದು ಕಾಗೆ ಓಡಿಸಲು ಮೈಲಿ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದಾಚೆ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಬಿಸಿಲಿನ ಜಳಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿದ್ದ ನೆಲ ಕಾಲನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟೊಡನೆ ಕಾಗೆ ಓಡಿಸಲು ಅಂಗಳದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಕನ್ನಡಿ ಬೆಳಕು ಫಳನೆ ಮುದುಕಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚಿತು. ಇದಾದ ಅರೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆ ಕಣ್ಣರೆ ಬಂದಂತಾಗಿ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಮೆಟ್ಟಲ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಕೂತಳು.

ಚಣ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, 'ಉರಿ ಬಿಸಿಲು.. ಯಮ ಕಾಗೆ.. ಹಾಳು ಮಳೆಗಾಲ ಸುರುವಾಗೋ ಲಕ್ಕ ಬೇರೆ..' ಎಂದು ಬಾಯಿ ಲೋಚ್ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳು ಯಾವತ್ತೂ ಹಿಂಗೆ ಅಟಾಪ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ.. ಇವತ್ತು ಏನಾಯಿತೋ ಏನೋ ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಗೋಣಗಲು ಶುರು ಮಾಡಿದಳು. 'ಹಿಂಗೆ ಒಂದ್ ದಿನ ನಾನು ಒಟಿಯಾಗಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಸತ್ತು ಹೋಗ್ತೆ.. ಹೇಳಕೆ ಕೇಳಕೆ ನನ್ನವರೆಂದು ಯಾರ್ ಐದವೆ?' ಎಂದು ತಲೆಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಸಾವಿನ ಭಯ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಮೈಲಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ತುಂಬಿ ಬಂದವು. ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆಯಂದಿರು ನೆನಪಾದರು. 'ಸಾಯುವಾಗ ಬಾಯಿಗೆ ಗುಟುಕು ಚಾ ಬಿಡಲು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಲ್ಲ ದೇವರೆ' ಎಂದು ಹಲುಬಿಕೊಂಡಳು. ಮದುವೆ... ಗಂಡ... ಮನೆ.. ಮಕ್ಕಳು... ಈ ಊರು.. ಆ ತೀರ್ಪು... ದಿನಾತಪ್ಪದ ಗಣಪಿ ಶಾಪ... ಏನೇನೋ ನೆನಪಾಗಿ ಗೋಡೆಗೊರಗಿ ಮನೆಯ ಮಾಡನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಏನಾದ್ರೂ ಸರಿ ಗಣಪಿಗೆ ಒಂದ್ ಮಾತ್ ಹೇಳಿ ಮಗನ್ ಮನಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡ್ಬೇಕು ನಾಳೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಗಂಡ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಹೆದರದಿದ್ದರೂ, ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಬಾಯಿಗೆ ಮೈಲಿ ಎಂದೂ ಎದುರಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಬಂದ್ಯಾ, ನಿಂಗೇನ್ ಯಾರನ್ ಸಾಕದ್ ಬಿದ್ದತೆ ಹೇಳು... ಊರಾಡಕೆ ಬೆಳ್ಳು ಯಾವಾಗ್ ಹರಿತತೊ ಅಂತ ಕಾಯ್ದಿರ್ತಿ. ನಿನ್ನಂತ ಜೀವನ ಯಾವ್ ಸಾವಕಾರ್ತಿಗೂ ಸಿಗದ್ದ ಬಿಡೆ, ಊರಾಡೇ ಜೀವನ ಕಳ್ಳುಟ್ಟೆ. ಸಂಸಾರದ ಚಿಂತಿಲ್ಲ; ಸೊಸ್ಯಾರ ಕಾಟಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮೈಲಿ ಬರುಬರುತ್ತಲೇ ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಶುರು ಹಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮೈಲಿಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವಳೇ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಾನುಭವದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವಳು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗಾಣದತ್ತಿನಂತೆ ದುಡಿದು ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮೂರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು, ಸೊಸೆಯಂದಿರು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಇಡೀ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ತಾನೆ ಮೈಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಡುವಾಗ ಇಕ್ಕುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ಕೈ ಅವಳದು. ಮೈಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೆ ಬೈದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಲೋಟ ಚಾ ಕಾಯಿಸಿ ಏನಾದರೊಂದು ತಿಂಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಊರಿನ ಪಟೇಲನ ಹಿರಿ ಸೊಸೆಯಾದರೆ, ಮೈಲಿ ಅವಳ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದಾಳಿನ ಹೆಂಡತಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿಯೇ ಹರಿಬಿಟ್ಟು ಬಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ.

'ನೀನೇನೇ? ಗಂಡನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರ್ ಕುಡ್ಲೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕ್ಲೆ, ಚಾ ಕುಡಿಯದೊಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ಜೀವನ್‌ದಾಗೆ ಏನ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡ್ಲೆ?' ಎಂದು ಮಕ ಮಕ ಮೈಲಿಗೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮೈಲಿ ತುಟಿ ಪಿಟಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಣಪಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಗೆ ಮತ್ತು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಬಂದು, 'ನಾನೇನ್ ನಿನ್ನ ಕಾಣ್ಲೆ ಇರವ್ವಾ...' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೂ ಮೈಲಿ